

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Сологор І.М.

Сучасний етап реформування і модернізації системи освіти в Україні характеризується пошуком ефективних механізмів подолання ідеологізованості мети, усталеної системи оцінювання результатів навчання, імперативних методів управління, впровадження інновацій у систему професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації та ін. Інноваційне навчання - це процес і результат такої навчальної діяльності, яка стимулює появу змін у існуючій культурі, соціальному середовищі. Основна функція інноваційного навчання полягає не стільки в підготовці до життя, скільки в безпосередньому включенні до життєвого процесу, що можливо лише за умови оволодіння прийомами саморозвитку та самоосвіти. В основі інноваційного навчання лежить спільна діяльність студента і викладача у формі діалогу, міжособистісних взаємодій та інтенсивного занурення в предмет вивчення.

Провідною метою використання сучасних інноваційних технологій у навчанні іноземним мовам є ефективне навчання студентів іноземною мовою на повсякденні та професійні теми із максимальним використанням можливостей аудиторних занять у поєднанні з цілеспрямованою самостійною роботою студентів, формування в студентів прагнення до постійного вдосконалення своїх знань і навичок у користуванні іноземною мовою.

Одним із пріоритетів інноваційного навчання іноземним мовам є групова та індивідуальна форми навчання. Акцент зміщений на творчу імпровізацію педагога, на його взаємодію зі студентами. Довіра, повага, спілкування, стимуляція почуття гідності, здатності відповідати за себе є головним фактором групової та індивідуальної форми роботи. Студент розвиває свою індивідуальність у спільному вирішенні творчих завдань, коли залучаються його життєвий досвід і отримані знання.

Іншим пріоритетом є диференціація навчання, коли урізноманітнюються форми і методи навчальної діяльності, коли опорою стає вміння студентів самостійно здобувати знання. Самооцінка студентів перетворюється на головний фактор оцінювання особистих досягнень. Навчання, таким чином, перетворюється на спілкування між людьми, які зацікавлені в отриманні нової інформації. Викладач має стати посередником між студентом і навчальним матеріалом, а не єдиним джерелом знань. З огляду на цю нову роль викладач повинен:

- використовувати різноманітні методи подачі нового матеріалу;
- ставити завдання, які дозволяють студентам засвоїти навчальний матеріал відповідно до рівня їхньої підготовки та можливостей пізнавальної діяльності;
- давати можливість студентам демонструвати свої досягнення в засвоєнні знань.

Серед педагогічних засобів активізації навчального процесу особливе місце належить навчальній дидактичній грі, яка трактується як цілеспрямована організація навчально-професійної діяльності майбутнього фахівця.

Концептуальними основами ігрових технологій є психологічні механізми ігрової діяльності, що спираються на фундаментальні потреби особистості в самовираженні, самоствердженні, самовизначенні, саморегуляції та самореалізації.

За цільовими орієнтаціями ігрові технології поділяються на: дидактичні, виховні, розвивальні.

За характером педагогічного процесу вирізняють такі ігрові технології: навчальні, тренінгові, контролюючі, узагальнюючі, пізнавальні, виховні, розвивальні, репродуктивні, творчі, комунікативні, діагностичні та ін.

За ігровою методикою вони поділяються на: предметні, сюжетні, рольові, ділові, імітаційні, драматизації.

Ігрова діяльність у процесі навчання іноземним мовам виконує такі функції:

- спонукальну (викликає інтерес);
- комунікативну (засвоєння елементів культури спілкування); самореалізації

(кожен студент реалізує свої можливості); розвивальну (розвиток уваги, волі та інших психічних якостей); діагностичну (виявлення прогалин у знаннях);

- корекційну (внесення позитивних змін до структури особистості майбутніх фахівців).

У сучасній вищій школі ігрова діяльність використовується:

- як самостійна технологія для засвоєння теми, розділу, поняття; як елемент іншої технології;
- як елемент окремих частин заняття (вступ, пояснення, закріплення, контроль).

У процесі навчання іноземним мовам застосовують різні модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові та ін.

Рольові ігри належать до активних форм навчання, які сприяють засвоєнню до 70% матеріалу. Використання таких ігор, у яких студенти спілкуються в парах або в групах, не лише дозволяє зробити заняття більш різноманітним, а й дає можливість студентам продемонструвати свою мовленнєву самостійність, реалізувати комунікативні вміння та мовленнєві навички. Вони можуть допомагати один одному, успішно коригувати висловлення своїх співрозмовників, навіть якщо викладач не дає такого завдання.

Учасники рольових ігор можуть виконувати різноманітні ролі, при цьому їхнім завданням є розв'язання проблемної ситуації. Саме серії проблемних завдань відкривають можливості використання іноземної мови для повсякденного спілкування, а також для вирішення професійних завдань. Забезпечуючи формування відповідних видів мовленнєвої діяльності, вони допомагають реалізувати основну функцію вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі - формування в студентів професійної комунікативної компетенції.

Метою інноваційних технологій є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність та інтелектуальну спроможність. У основу такого навчального процесу покладені співробітництво і продуктивне спілкування (діалог, дискусія тощо), спрямовані на спільне розв'язання проблем, формування здібностей виділяти головне, ставити цілі, планувати діяльність, розподіляти функції, відповідальність, критично міркувати, досягати вагомих результатів. Студент виступає не лише слухачем, спостерігачем, а бере активну участь у тому, що відбувається, власне створюючи це явище.

Діалог - це співробітництво учасників навчального процесу, з одного боку - різних груп студентів, з другого - студентів і викладача з метою спільного пошуку рішення. Такий вид діяльності спонукає студентів до пошуку спільних знаменників у своїх діях, розширення і можливу зміну власного погляду, відвертість у взаємовідносинах.

Дискусії - це словесний обмін ідеями, думками з будь-якої теми. Вони корисні тим, що дають можливість активізувати розумову діяльність студентів, вміння правильно висловлювати власні думки, використовувати засвоєні знання. За основу таких обговорень можна брати інформацію з прочитаних медичних текстів та статей. Викладач бере на себе роль організатора спілкування, формулює питання, звертає увагу на оригінальні думки учасників, суперечливі питання, допомагає в розв'язанні напружених моментів, що виникають під час дискусії.

Отже, в сучасній педагогіці має місце багатоваріантність форм і методів інноваційного навчання, спрямованих на якісне й ефективне засвоєння знань студентами, розвиток їхньої розумової діяльності, виявлення умінь та навичок, критичного осмислення проблем, формування досвіду самостійного опрацювання навчального матеріалу, пошукової роботи, набуття тих якостей, які стануть у нагоді в подальшому професійному зростанні.